

SIKKERHET OG TILLIT

Sentralt for å lykkes med digitalisering

NASJONALT INTERNETTFORUM 2018

Oslo, 28 november 2018

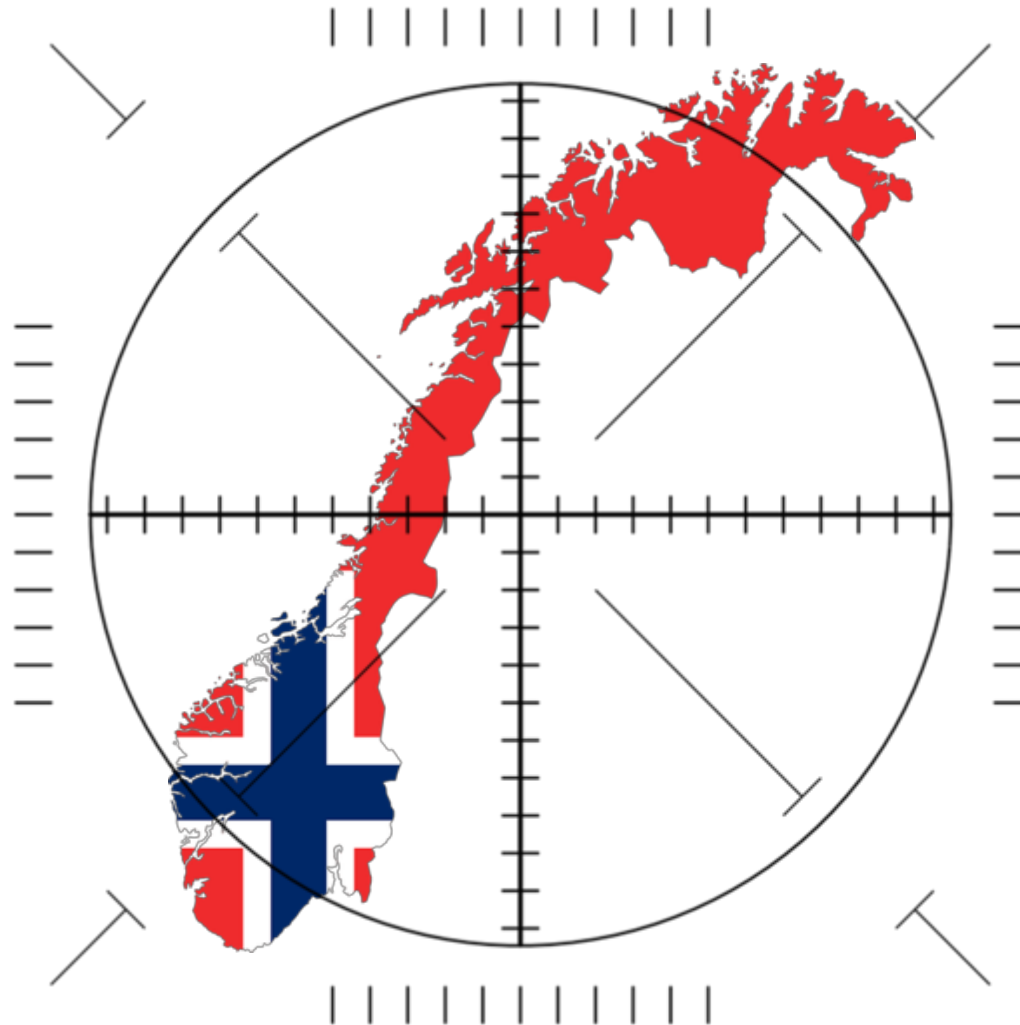
Fagdirektør Roar Thon

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

TILFELDIG

MÅLRETTET

FORDI DET ER MULIG

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

A close-up photograph of an older man with grey hair and glasses, smiling and speaking into a black microphone. He is wearing a grey textured sweater over a dark blue collared shirt. The background is blurred, showing warm orange and red lights. A large, bold, white text overlay is positioned diagonally across the left side of the image.

**Folk til
slikt!**

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Klipp fra: NRK

PÅSTAND

«Samfunnets evne til å få full effekt ut av investering i ny teknologi og digitaliserte tjenester er avhengig av innbyggernes tillit til at teknologien er trygg, sikker, og at den fungerer når vi trenger den»

Regjeringen.no

Tema ▼ Dokument ▼ Aktuelt ▼ Departement ▼

Du er her: Forsiden • Dokument • Lover og regler • Forskrifter •
Forskrift om opptelling av stemmesedler ved valg til Storting og kommunestyre i 2017

Forskrift om opptelling av stemmesedler ved valg til Storting og kommunestyre i 2017

Forskrift | Dato: 01.09.2017

Hjemmel: Fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet 31. august 2017 med hjemmel i lov 28. juni 2002 nr. 57 om valg til Stortinget, fylkesting og kommunestyrer (valgloven) § 10-10.

Krever manuell stemmetelling i alle kommuner

Samme dag som NRK avslørte at sensitive datafiler fra valgsystemet lå åpent ute på nettet, bestemte Jan Tore Sanner seg for å kreve manuell telling av stemmene i årets valg. – Tilliten til valgsystemet er avgjørende, sier han.

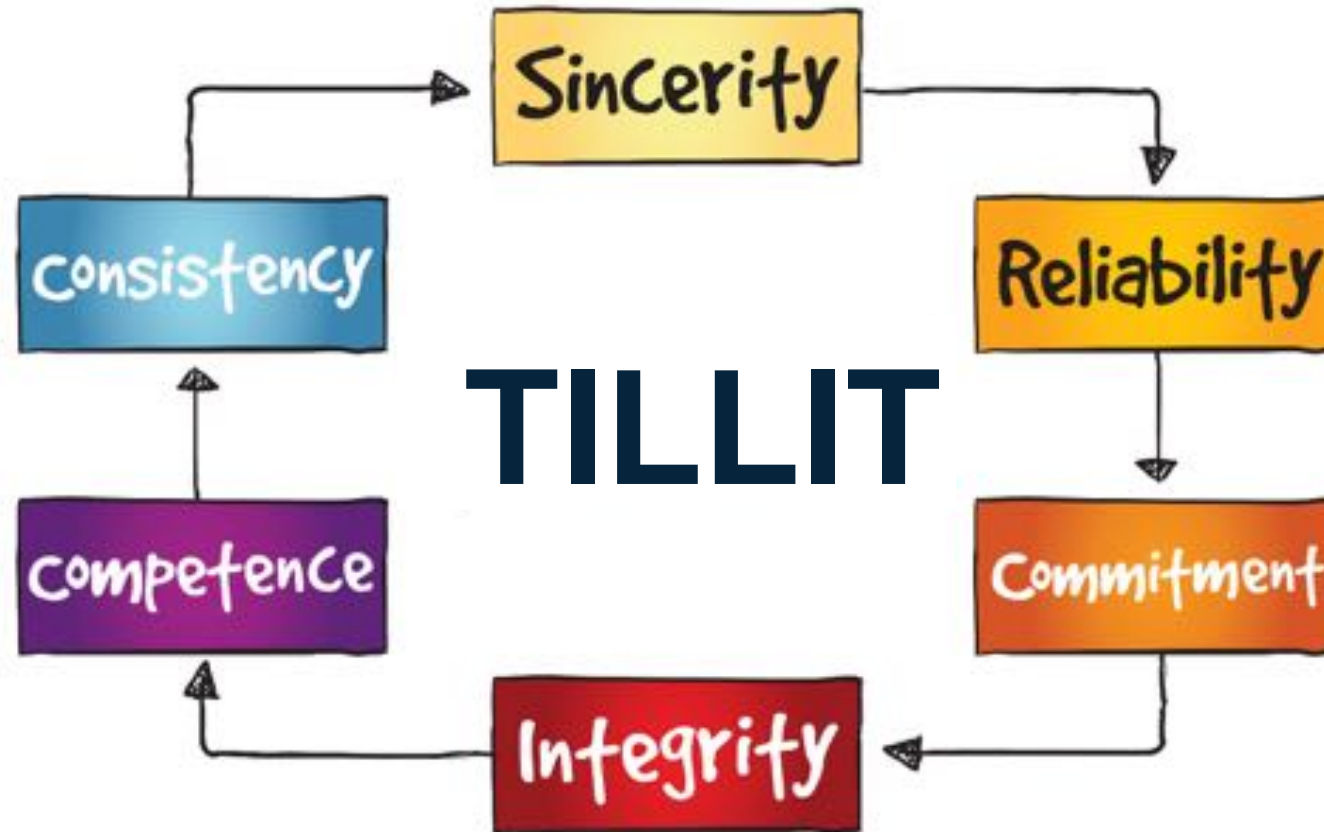

Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner (H).
FOTO: GORM KALLÉSTAD / NTB SCANPIX

Skjerper sikkerheten rundt stortingsvalget. Alle kommuner må gjennomføre manuell telling.

VANSKELIG Å OPPARBEIDE

LETT Å MISTE

**«DET FINNES IKKE EN
ENESTE VIRKSOMHET SOM
ER ETABLERT I DEN
HENSIKT Å VÆRE SIKKER»**

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Bilde: Roar Thon

Digitaliserer vi over fartsgrensen?

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

50 000 000

75 år

38 år

13 år

5 dager

35 dager

1 år

4 år

Støy fra Russland slo ut GPS-signaler for norske fly

I en ukes tid måtte flygerne fra Widerøe og SAS klare seg uten GPS-signaler på flyplassene i Øst-Finnmark. Det skjedde samtidig som russerne forberedte den største militærovelsen på mange år.

NÅ: Store problemer med mobil-, nett-bank og kortbruk

altibox

Driftsmeldinger

Varsel om uforutsett hendelse

02.10.2017 kl.13:30

Enkelte av våre kunder på Nordal opplever dessverre brudd i tjenester grunnet fiberbrudd. Det jobbes med å rette feilen. Beklager de ulempene dette medfører.

Arbeidets start: 02.10.2017 13:30
Arbeidets slutt: Fortløpende

Berørte områder:

- Nordal, Tranby

Varsel om planlagt

Nødnettets sviktet - krever svar fra justisministeren

Bankproblemer:

- Grunn til bekymring

Telenor-nettet slått ut:
Bekymret for bevisste angrep

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Klipp: NRK/DN/TV2/E24/Dagbladet/Altibox/Aftenposten

Fikk ikke ringt til venn på sykehuset

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Klipp: VG

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Bilde: Telenoruseet

«DEN SOM OPPFANT BÅTEN, OPPFANT OGSÅ SKIPSFORLISET»

Paul Virilio (born 1932) is a French cultural theorist, urbanist, and aesthetic philosopher. He is best known for his writings about technology as it has developed in relation to speed and power.

An illustration of a two-story orange house with a dark roof and white trim, set against a blue sky with clouds and green hills. In the foreground, a laptop and two tablets are displayed on a green surface. The laptop screen shows a house diagram, while the tablets show various icons and data. The text is overlaid on the green foreground.

***«Det du kan gjøre,
kan andre gjøre
mot deg!»***

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

DATAKRIMINALITET

Hovedhensikt er som oftest økonomisk gevinst

INDUSTRIESPIONASJE

Hovedhensikt er som oftest tilgang til forskning og utvikling som kan benyttes til eget formål

STATLIG ETTERRETNING

Hovedhensikt er som oftest tilgang til informasjon som kan brukes i politiske prosesser, påvirkning, sabotasje eller militær maktutøvelse

DIGITALE AVHENGIGHETER

I starten av 2018 ble en sentral, offentlig virksomhet utsatt for et alvorlig digitalt angrep.

Krisestaben vurderte å slå av infiserte IKT-løsninger for å redusere risikoen for spredning av skadevare.

Dette var umulig fordi en rekke andre tjenester ville blitt utilgjengelige grunnet tette, digitale koblinger, også til helt andre samfunnssektorer.

Fra NSMs IKT Risikobilde 2018

**IN CASE OF
CYBERATTACK**

**BREAK GLASS
AND PULL CABLES**

PÅSTAND

«Få virksomheter klarer å gjennomføre gode nok risikovurderinger til å identifisere sikkerhetstiltakene som gir best effekt»

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Illustrasjoner: Colourbox

**DET FINNES MANGE FORMER
FOR SIKKERHETSTILTAK...**

**DET GJELDER BARE Å FINNE
DE RETTE SOM FUNGERER...**

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

**«Sikkerhet er en tverrfaglig, gjennomgående,
kontinuerlig prosess som eies av
virksomhetens øverste leder»**

KONFIDENSIALITET

INTEGRITET

TILGJENGELIGHET

The **WannaCry ransomware attack 12-15 May 2017** targeted computers running the Microsoft Windows operating system by encrypting data and demanding ransom payments in the Bitcoin cryptocurrency

© Totalt kaos etter massivt dataangrep mot britiske sykehus

Hackere krever løsepenger!

Globalt angrep

Den britiske statsministeren, Theresa May, sier angrepet er verdensomspennende og ikke spesielt rettet mot Storbritannia. Hun beroliger britene med at så langt regjeringen kjenner til, har ikke sensitive pasientdata lekket ut.

“Noen” uten lovlig
tilgang har lest min
journal
KONFIDENSIALITET

“Noen” har endret
min informasjon
INTEGRITET

“Noen” har tatt over
tilgangen til
informasjon og
verktøy
TILGJENGELIGHET

HVA ER DET
VERSTE SOM
KAN SKJE?

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Illustrasjoner: Colourbox

Se helheten

Forstå rekkevidden av konsekvensene

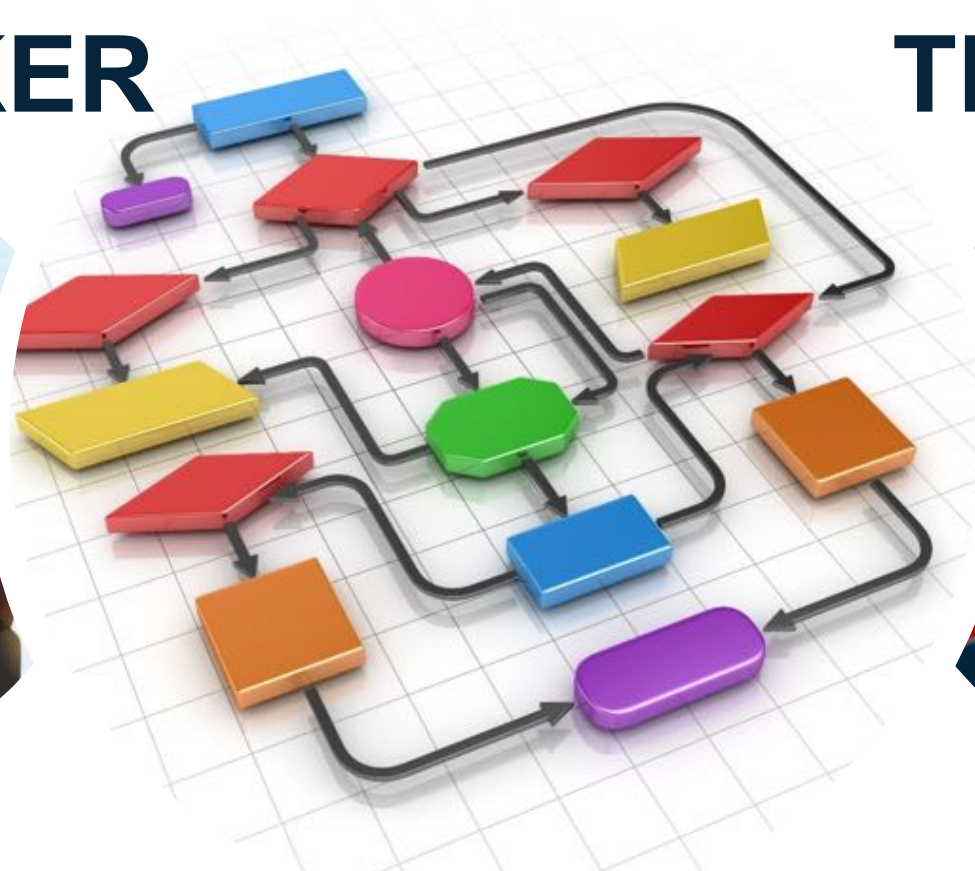
Forstå kompleksiteten i det vi gjør

MENNESKER

TEKNOLOGI

PROSESSER

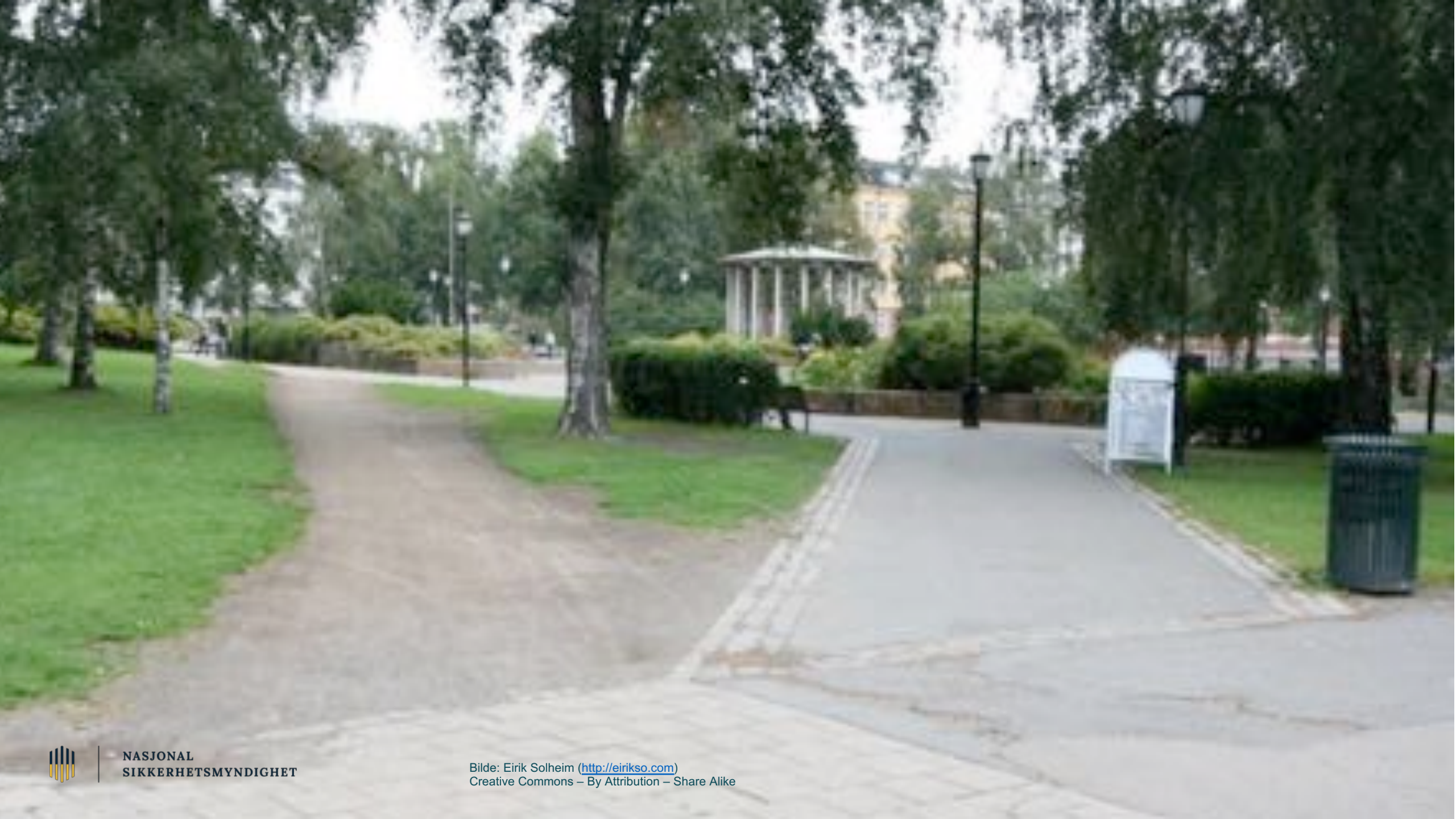

**«Sikkerhetstiltak som
ingen er i stand til å
følge, gir i virkeligheten
bare dårligere
sikkerhet»**

NASJONAL
SIKKERHETSMYNDIGHET

Bilde: Eirik Solheim (<http://eirikso.com>)
Creative Commons – By Attribution – Share Alike

*«Vi har omorganisert
oss en rekke ganger,
men vi har heldigvis
ikke endret oss»*

Du har **verdier** – De tiltrekker seg **trusselaktører**

Du har **sårbarheter** – De eksponerer verdier og utnyttes av trusselaktørene

Du får ikke gjort noe med at **verdier har verdi**

Du får ikke fjernet **trusselaktørene** m det første

Men du kan gjøre noe med dine **sårbarheter**

**SÅ GJØR NOE MED DET DU KAN
GJØRE NOE MED!**

“ Vi må finne en god balanse mellom behovet for sikkerhet og personvern, samtidig som vi må være i stand til å utnytte de fantastiske mulighetene som teknologien gir oss.

 Roar Thon

TAKK FOR OPPMERKSOMHETEN

@Secdefence

roar.thon@nsm.stat.no

Foredrag nr 1139
167/2018

@NSM_no
@NorCERT

www.nsm.stat.no

